

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

JUDr. Matěj Benda

**Bezpečnost civilního letectví v mezinárodním
a evropském leteckém právu**

Autoreferát disertační práce

Školitel: prof. JUDr. Vladimír Balaš, CSc.

Studijní program: Teoretické právní vědy – Mezinárodní právo

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 24. 1. 2024

Shrnutí disertační práce

Disertační práce na téma *Bezpečnost civilního letectví v mezinárodním a evropském leteckém právu* je zaměřena na právní úpravu bezpečnosti civilního letectví v širším slova smyslu. Zahrnuje jak ochranu civilního letectví před protiprávními činy, tak jeho provozní bezpečnost. Autor ji rozdělil na tři kapitoly, v rámci kterých jsou průběžně zodpovězeny výzkumné otázky, které si stanovil v úvodu práce:

1. Jsou pojmy „*security*“ a „*safety*“ mezinárodněprávními prameny dostatečně vymezeny?
2. Vyžaduje právní rámec ochrany civilního letectví před protiprávními činy změny?
3. Je vhodné revidovat právní úpravu bezpečnosti civilního letectví?

První kapitola se zaměřuje na obecný právní a institucionální rámec civilního letectví v mezinárodním a evropském právu. Představeno je vydefinování základních pojmů, mezi něž autor zařadil civilní letectví, mezinárodní bezpečnost a mezinárodní terorismus. Opomenuty nebyly také rozdíly mezi „*safety*“ a „*security*“, jejichž nedostatečné vymezení mezinárodněprávními instrumenty vedlo autora k návrhu vlastního vymezení těchto pojmů. Autor čtenáře seznamuje s právním rámcem bezpečnosti civilního letectví, který je v oblasti mezinárodního práva představován Chicagskou úmlouvou, která se společně se svými přílohami aplikuje ve všech smluvních státech a v EU je dále prováděna prostřednictvím unijních norem. Představeno je vnímání nové kategorie letadel, která na základě funkčního posouzení nejsou jen civilní a státní, ale svým užíváním také smíšená. Doporučena jsou také opatření na úrovni Unie za účelem zodolnění stability letecké dopravy v budoucnu. V rámci první kapitoly jsou představeny nejvýznamnější mezinárodní organizace v civilním letectví a rovněž organizace regionálního charakteru působící na evropském kontinentu. V tomto ohledu byly navrženy postupy a opatření, jak upravit činnost a funkce mezinárodních organizací pro účely jejich větší akceschopnosti.

Druhá kapitola se věnuje ochraně civilního letectví před protiprávními činy. Autor se zde zaměřuje na mezinárodní smlouvy, které v této oblasti dosud byly uzavřeny. Jedná se o:

- Úmluvu o trestných a některých jiných činech spáchaných na palubě letadla (Tokijská úmluva),
- Úmluvu o potlačení protiprávního zmocnění se letadel (Haagská úmluva) ve znění svého dodatkového protokolu,

- Úmluvu o potlačení protiprávních činů ohrožujících bezpečnost civilního letectví (Montrealská úmluva) ve znění Protokolu o boji s protiprávními činy násilí na letištích sloužících mezinárodnímu civilnímu letectví a
- Úmluvu o potlačení protiprávních činů týkajících se mezinárodního civilního letectví (Pekingská úmluva).

Tokijská úmluva zavedla skutkovou podstatu protiprávního zmocnění se letadla. Myslí se jím použití násilí nebo hrozby násilí spáchané kteroukoli osobou na palubě letadla s cílem zasáhnout do jeho provozu, zmocnění se letadla nebo jiné protiprávní formy kontroly nad letadlem za letu. Tato právní úprava zavedla rovněž pravomoci kapitána, posádky a cestujících přiměřenými prostředky zastavit protiprávní jednání pachatelů za účelem zajištění bezpečnosti letadla, osob a majetku na jeho palubě a také zachování pořádku a kázně na palubě letadla.

Haagská úmluva doplnila a rozšířila úpravu související s protiprávními činy spáchanými na palubě letadla, rozšířila odpovědnost za takové jednání rovněž na spolupachatele a soudní pravomoc smluvních států, stejně jako proces vydávání pachatelů únosů letadel. Dodatkový protokol k Haagské úmluvě rozšířil skutkovou podstatu neoprávněného zmocnění se letadla o formu provedení takového jednání za pomoci technologických prostředků, jako reakce na pokrok ve 21. století. Pachatelem je nově také osoba, která spácháním trestného činu vyhrožuje nebo zařídí, aby jiná osoba obdržela takovou výhrůzku za předpokladu přesvědčivosti této hrozby. Odpovědnost byla rozšířena také na všechny formy účastenství a právnické osoby, kterými jsou myšleny zejména teroristické organizace.

Montrealská úmluva podstatně rozšířila mezinárodněprávní úpravu boje proti terorismu cílenému vůči civilnímu letectví. Obsahuje širší škálu protiprávního jednání proti letadlům a její protokol je dále rozšířil o trestné činy páchané proti osobám na mezinárodních letištích a také jeho zařízením a budovám.

Pekingská úmluva, kterou dosud neratifikovalo tolik států, jako úmluvy předešlé, pak představuje nejrozšířenější instrument související s protiprávními činy proti civilnímu letectví. Zavádí širokou škálu skutkových podstat trestných činů spáchaných proti civilnímu letectví včetně hrozeb souvisejících se zbraněmi hromadného ničení.

V oblasti mezinárodního práva je dále obecná úprava ochrany civilního letectví obsažena v příloze 17 Chicagské úmluvy a okrajově rovněž v přílohách 2, 6, 9, 11 a 14, které autor také neopomíná. Nejen tyto však podrobil důkladné analýze, v rámci které je navržena celá řada dílčích úprav příloh Chicagské úmluvy, ať už jde o doporučení související s postupy při napadení letadla či upozornění na rizika spjatá s přílišným zjednodušením bezpečnostních postupů. Vedle Chicagské úmluvy autor navrhuje také úpravy konkrétních mezinárodních

smluv uvedených výše, včetně těch, které mají mít dopad na zvýšení povědomí cestujících o postupech aplikovaných v průběhu nastalého útoku. Doporučena jsou zde také opatření sankční povahy v případě, kdy některou ze smluv poruší její smluvní stát, což je stav, který dosud nebyl předpokládán. Autor dále kriticky nahlíží na řešení sporů z mezinárodních smluv, které vnímá jako neefektivní a doporučuje opatření, která mají být pro zdárné vyřešení sporu smluvními stranami přijata. Významnější roli by zde měla hrát ICAO, která by měla mít možnost po smluvních státech vymáhat dodržování jejich mezinárodních závazků a také řešit jejich spory.

Z hlediska unijní legislativy dále druhá kapitola pojednává o

- nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 300/2008 ze dne 11. března 2008 o společných pravidlech v oblasti ochrany civilního letectví před protiprávními činy a o zrušení nařízení (ES) č. 2320/2002 (nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 300/2008),
- nařízení Komise (ES) č. 272/2009 ze dne 2. dubna 2009, kterým se doplňují společné základní normy ochrany civilního letectví před protiprávními činy stanovené v příloze nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 300/2008 (nařízení Komise (ES) č. 272/2009),
- prováděcí nařízení Komise (EU) 2015/1998 ze dne 5. listopadu 2015, kterým se stanoví prováděcí opatření ke společným základním normám letecké bezpečnosti (prováděcí nařízení Komise (EU) 2015/1998), a
- nařízení Komise (EU) č. 72/2010 ze dne 26. ledna 2010, kterým se stanoví postupy pro provádění inspekcí Komise v oblasti ochrany letectví před protiprávními činy (nařízení Komise (EU) č. 72/2010).

Za účelem společného výkladu přílohy 17 Chicagské úmluvy a ochrany civilního letectví před protiprávními činy v EU bylo přijato nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 300/2008, které upravuje společné základní normy dále specifikované v příloze I, které jsou jednotně uplatňovány ve všech členských státech. Doplněny jsou pak nařízením Komise (ES) č. 272/2009 a detailně specifikovány prováděcím nařízením Komise (EU) 2015/1998. Autor se v této části práce věnuje zejména oblastem pro cestující nejnámějším, zejména detekčním kontrolám, zakázaným předmětům a omezením uplatňovaným na obsah kabinových a zapsaných zavazadel. Pro řádnou kontrolu plnění jednotných pravidel pak bylo přijato nařízení Komise (EU) č. 72/2010 upravující inspekce prováděné Komisí. V rámci druhé

kapitoly autor rovněž shrnuje nedostatky unijní regulace a navrhuje její úpravu, přičemž sám navrhuje revizi příslušné unijní právní úpravy v příloze č. 1 disertační práce.

Druhá kapitola neopomíjí ani instrumenty vnitrostátní regulace, kterými jsou v oblasti ochrany civilního letectví zejména zákon č. 49/1997 Sb., o civilním letectví, ve znění pozdějších předpisů, a jeho prováděcí vyhláška. Autor pojednává o rozdělení kompetencí mezi jednotlivé správní úřady v ČR a postupech zákonem předpovídaných v oblasti ochrany civilního letectví, které představují zejména implementační úpravu provádějící unijní normy. V této oblasti je autorem vytýkáno zejména nedostatečné výkaznictví implementace unijních norem. Gestorovi těchto předpisů je doporučeno po opětovné analýze provést náležité výkaznictví vůči Unii za účelem minimalizace rizika zahájení řízení o porušení Smluv.

Třetí kapitola pojednává o regulaci provozní bezpečnosti civilního letectví, která je na rozdíl od regulace ochrany civilního letectví představována v oblasti mezinárodního práva výhradně přílohami Chicagské úmluvy, které jsou prováděny sekundárními a terciárními normami unijního práva a vnitrostátními předpisy. Autor představuje přílohu 19 obsahující základní bezpečnostní normy řízení bezpečnosti, z nichž vycházejí další bezpečnostní normy obsažené v přílohách 9, 12 a 13, které jsou z hlediska cestujících nejvýznamnějšími součástmi regulace provozní bezpečnosti v Chicagské úmluvě. Příloha 19 zavádí povinnost smluvních států přijmout národní bezpečnostní programy a národní systém řízení rizik spojených s bezpečností, který je v praxi implementován zainteresovanými poskytovateli služeb v letecké dopravě, kteří přijmou a pravidelně aktualizují postupy identifikace rizik spojených se svými leteckými službami na základě kombinace preventivních a posteriorních opatření.

V uplynulých letech se stala středem pozornosti ochrana zdraví cestujících, zejména pak v souvislosti s celosvětovým šířením nemoci COVID-19. Autor se tak zaměřuje i na tuto oblast, jejíž úprava je obsažena v příloze 9 Chicagské úmluvy zaměřené mj. na ochranu zdraví cestujících a prevenci šíření nakažlivých nemocí na palubách letadel. Klíčová je v této oblasti spolupráce mezinárodních organizací, zejména pak ICAO a WHO. Na základě standardů WHO v oblasti infekčních nemocí pak vycházejí a pravidelně se aktualizují mezinárodní zdravotní předpisy, které jsou závazné pro všechny smluvní státy Chicagské úmluvy. Upraveny jsou také postupy palubní posádky v případě podezření z šíření nemocí na palubách letadel či proces dezinfekce a dezinfekce letadel a v neposlední řadě také povinnosti týkající se bezpečnosti vody a potravin či zajištění lékařské péče na mezinárodních letištích.

Z hlediska mezinárodněprávní úpravy autor pojednává o oblasti pro cestující velmi podstatné, a to zajištění bezpečnosti při leteckých nehodách, která je upravena přílohami 12 a 13 Chicagské úmluvy zaměřenými na hledání a záchranu letadel, jejich pasažérů a posádky,

a postupy používané v průběhu a po leteckých nehodách a jiných incidentech, jakož i jejich vyšetřování a prevenci opakování se v budoucnu. Příloha 12 tak upravuje postupy při záchranných a pátracích operacích, sdílení informací mezi jednotlivými složkami těchto operací, mezinárodní spolupráci a konkrétní opatření přijímaná v jednotlivých fázích letadel v nouzi. Jedná se o fázi nejistoty, fázi varování a fázi tísně, která je z hlediska bezpečnosti posledním stupněm, při němž hraje zásadní roli čas a efektivní spolupráce všech záchranných a pátracích složek se všemi zainteresovanými poskytovateli služeb z oblasti civilního letectví. Příloha 12 tak stanovila postupy, které mají v případě letadel v nouzi dodržovat všichni aktéři podílející se na záchraně a pátrání po přeživších. Příloha 13 Chicagské úmluvy navazuje na okamžiky bezprostředně následující po nehodách a vážných incidentech, kdy stanoví postupy aplikované při jejich vyšetřování a prevenci opakování se v budoucnu. Upravuje mezinárodní spolupráci všech na nehodě zainteresovaných států, které pod vedením vedoucího vyšetřovatele provádí komplexní vyšetřování události. Nehledě na zainteresované státy mohou svými experty přispět i další země, na což příloha 13 Chicagské úmluvy také nezapomíná, neboť každý stát disponuje jinými prostředky a experty, kteří mohou pomoci k rychlému vyšetřování události, po níž je pro budoucí prevenci klíčové vyhotovení závěrečné zprávy, která má za cíl pomoci zvýšení provozní bezpečnosti civilního letectví v budoucnu. V této oblasti v kontextu nevyjasněných nehod autor navrhuje takovou úpravu Přílohy 13 Chicagské úmluvy, která specifikuje postupy vyšetřujících orgánů a jejich příslušnosti k pokračování ve vyšetřování pro případ, kdy dojde ke zjištění, že nedošlo k nehodě nebo vážnému incidentu, ale ke spáchání protiprávního útoku vůči předmětnému letu.

Jde-li o unijní úpravu, pak autor v rámci třetí kapitoly neměl ambici pojmout veškeré unijní normy, které v oblasti provozní bezpečnosti aktuálně platí. Zejména v oblasti terciárních aktů unijního práva a norem EASA jde o velké množství technických norem, které pro cestující nejsou nikterak zásadní a určují provozní standardy jednotlivým aktérům působících v civilním letectví pro zajištění co nejvyšší úrovně provozní bezpečnosti v Unii. Autor se tak zaměřil na akty sekundárního práva, kterými jsou:

- nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1139 ze dne 4. července 2018 o společných pravidlech v oblasti civilního letectví a o zřízení Agentury Evropské unie pro bezpečnost letectví (nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2018/1139),
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 996/2010 ze dne 20. října 2010 o šetření a prevenci nehod a incidentů v civilním letectví (nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 996/2010) a

- nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 376/2014 ze dne 3. dubna 2014 o hlášení událostí v civilním letectví, analýze těchto hlášení a navazujících opatřeních (nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 376/2014).

Základním unijním předpisem v oblasti provozní bezpečnosti civilního letectví je nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2018/1139, jehož cílem je zajištění a udržení vysoké a jednotné úrovně bezpečnosti civilního letectví v Unii. Předjímá přijetí Evropského programu pro bezpečnost letectví na úrovni Unie a státních programů bezpečnosti na úrovni členských států, jejichž úprava vychází z mezinárodních standardů a doporučených postupů. Vedle bezpečnostních programů je také počítáno s přijetím každoročního aktualizovaného Evropského plánu pro bezpečnost letectví obsahujícího určení hlavních bezpečnostních rizik ohrožujících evropské civilní letectví a opatření mající za cíl tato rizika zmírnit. Pro oblast bezpečnosti je pak kladen důraz na efektivní sdílení informací a spolupráci mezi členskými státy, EASA a Komisí prostřednictvím digitálních unijních nástrojů, u nichž však autor do budoucna doporučuje jejich sjednocení a centralizaci.

V oblasti šetření a prevence nehod a incidentů v civilním letectví je pro členské státy klíčové nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 996/2010, které provádí přílohu 13 Chicagské úmluvy a stanoví členským státům povinnost určit orgány pro šetření těchto událostí. Inspektor, kterým pro účely vyšetřování příslušný orgán disponuje, má širokou škálu pravomocí, aby mohl účelně řídit vyšetřování nehody nebo vážného incidentu. Má možnost přijímat veškerá nezbytná opatření pro řádné prošetření událostí, disponuje neomezeným přístupem k místu událost včetně trosk, zajišťuje důkazy, vyslychává svědky a podílí se také např. na pitvách těl usmrčených. Členské státy jsou povinny zajistit a chránit veškeré důkazní prostředky a v případě rizika jejich ohrožení je zdokumentovat např. pořízením fotografií konkrétních důkazů. Nesmí docházet k úpravám místa nehody či přemístování trosk a odebírání vzorků do doby přítomnosti vyšetřujícího inspektora s výjimkou nutných případů pomoci zraněným, zajištění provozní bezpečnosti nebo povolení orgánu příslušného ke kontrole místa nehody např. pro případ hrozby zmaření budoucího vyšetřování přírodními vlivy. Cílem vyšetřování pak není určení odpovědnosti, ale budoucí prevence leteckým nehod a vážných incidentů. Vzhledem k tomu, že autor v rámci analýzy nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 996/2010 identifikoval značný prostor pro zlepšení postavení obětí leteckých nehod a incidentů, navrhuje revizi této normy jako přílohy č. 2 disertační práce.

Právní rámec provozní bezpečnosti autor v oblasti unijní legislativy uzavírá nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 376/2014. To upravuje hlášení nehod a incidentů, které ohrožují nebo by v případě neprovedení nápravy v budoucnu mohly ohrozit bezpečnost letadla,

a sdílení informací mezi zainteresovanými subjekty pro účely zvýšení úrovně provozní bezpečnosti. Zavádí povinnost hlásit veškeré události představující významné riziko pro bezpečnost letectví ze strany povinných osob a subjektů, které hlásí celou škálu událostí související s provozem letadla a na dobrovolné bázi též události nespádající do rozsahu povinně hlášených událostí. Na základě shromážděných dat je nutné vypracovat analýzu shromážděných informací, díky které jsou přijímána nápravná a preventivní opatření za účelem zvýšení úrovně provozní bezpečnosti. Prostřednictvím unijní databáze pak probíhá sdílení informací a jejich analýza mezi vnitrostátními orgány členských států, Komisí a EASA pro jejich budoucí efektivní využití.

Oblast unijní regulace autor uzavírá představením norem vydávaných EASA. Mají nezávazný charakter, avšak působí autoritou Agentury a jako standardy a doporučení jsou přijímány zainteresovanými subjekty zajišťujícími provozní bezpečnost civilního letectví.

Aby unijní normy mohly být uplatnitelné i za hranice Unie, byla v roce 2006 podepsána a o 11 let později nabyla platnosti Mnohostranná dohoda mezi EU a sousedními státy, která má za účel implementaci *acquis communautaire* nejen z oblasti provozní bezpečnosti civilního letectví a jeho ochrany před protiprávními činy ve vnitrostátních právních rádech států Balkánu, Islandu a Norska. Autor o ní informuje v závěru třetí kapitoly, neboť mírná převaha unijních norem předvídaných k implementaci v sousedních zemích pochází právě z oblasti provozní bezpečnosti.

Komplex norem provozní bezpečnosti civilního letectví je v třetí kapitole uzavřen vnitrostátní regulací, která je opět představována zákonem č. 49/1997 Sb., o civilním letectví, ve znění pozdějších předpisů, a prováděcí vyhláškou, které upravují státní správu a působnost jednotlivých správních úřadů v oblasti provozní bezpečnosti a vyšetřování nehod, čímž jsou obdobně jako v oblasti ochrany civilního letectví před protiprávními činy zejména prováděny normy unijního práva.

Disertační práce je zakončena závěrem, který shrnuje veškeré oblasti, kterými se autor v jejím průběhu věnoval, a výsledky, k nimž došel. Zodpovězeny jsou rovněž v úvodu položené výzkumné otázky, jejichž produktem je jeden legislativní a jeden nelegislativní návrh unijní normy, které jsou shrnuty v části autoreferátu zaměřené na výsledky disertační práce.

Cíle disertační práce

Cílem disertační práce bylo komplexní představení právní úpravy bezpečnosti civilního letectví v širším slova smyslu, neboť dosavadní práce odborné veřejnosti byly vždy zaměřeny buď na část této oblasti, nebo jen jednotlivé její aspekty. Záměrem autora tak bylo na jednom místě pojednat o právní úpravě ochrany civilního letectví před protiprávními činy a zajištění jeho provozní bezpečnosti. Vzhledem k charakteru regulace, která je obsažena v pramenech mezinárodního, evropského a vnitrostátního práva, pak autor chtěl tento komplexní systém norem představit na jednom místě a nezaměřovat se pouze na dílčí část regulace. Aby disertační práce mohla být nosičem využitelným pro budoucí rozvoj regulace civilního letectví, rozhodl se autor zaměřit také na mezery v jeho pramenech, o kterých pojednává v průběhu celé práce. Ve vybraných oblastech navrhnul vlastní právní úpravu, která by zajistila vyšší úroveň ochrany civilního letectví před protiprávními činy a práva cestujících v případě narušení provozní bezpečnosti v rámci konkrétního letu. Tomu odpovídají také výzkumné otázky, které byly stanoveny v úvodu práce a zhodnoceny v jejím závěru.

Cílem autora nebylo detailní pojednání o veškerých pramenech leteckého práva, které jsou zejména v oblasti provozní bezpečnosti ryze technického charakteru, ale komplexní pojednání o nejvýznamnějších instrumentech mezinárodního, evropského a vnitrostátního práva v tomto odvětví. Předem stanovené cíle pak jsou v závěru každé kapitoly zhodnoceny dílčím shrnutím, kterým jsou čtenáři stručně informováni o nejvýznamnějších aspektech, o kterých autor pojednal, a závěrech, k nimž došel, což je rovněž reflektováno v závěru disertační práce.

Obsah¹

Úvod

1. Právní a institucionální rámec mezinárodní letecké dopravy

1.1. Fenomén mezinárodní letecké dopravy

1.1.1. Význam mezinárodní letecké dopravy

1.1.2. Definice vybraných pojmů

Civilní letectví

Mezinárodní bezpečnost

„Security“ vs. „Safety“

Mezinárodní terorismus

1.1.3. Prameny leteckého práva

1.2. Mezinárodní úmluvy v letecké dopravě

1.2.1. Pařížská úmluva

1.2.2. Chicagská úmluva

1.3. Mezinárodní organizace v letecké dopravě

1.3.1. Mezinárodní organizace civilního letectví (ICAO)

1.3.2. Mezinárodní asociace leteckých dopravců (IATA)

1.4. Letecká doprava v Evropské unii

1.4.1. Nelegislativní intence unijních orgánů

1.4.2. Primární a sekundární právní úprava

1.4.3. Schengenská dohoda

1.4.4. Výhledy pro unijní regulaci

1.4.5. Regionální organizace v letecké dopravě

Agentura Evropské unie pro bezpečnost letectví (EASA)

Evropská konference civilního letectví (ECAC)

Evropská organizace pro bezpečnost letového provozu (EUROCONTROL)

1.5. Dílčí shrnutí první kapitoly

2. Ochrana civilního letectví

2.1. Základní aspekty ochrany civilního letectví

2.2. Ochrana civilního letectví před protiprávními činy

---

¹ Vzhledem k vyžadovanému výstupnímu formátu tohoto autoreferátu nebylo možné převést obsah disertační práce 1:1. Z tohoto důvodu tato část obsahuje pouze názvy jednotlivých kapitol a podkapitol bez uvedení čísla strany, na které začínají. Součástí disertační práce však je obsah v požadovaném formátu.

2.3. Nejvýznamnější mezinárodní smlouvy k zajištění ochrany letecké dopravy

2.3.1. Úmluva o trestných a některých jiných činech spáchaných na palubě letadla (Tokijská úmluva)

2.3.2. Úmluva o potlačení protiprávního zmocnění se letadel (Haagská úmluva)

2.3.3. Dodatkový protokol k Úmluvě o potlačení protiprávního zmocnění se letadel (Dodatkový protokol z Peking)

2.3.4. Úmluva o potlačení protiprávních činů ohrožujících bezpečnost civilního letectví (Montrealská úmluva) ve znění Protokolu o boji s protiprávními činy násilí na letištích sloužících mezinárodnímu civilnímu letectví (Protokol k Montrealské úmluvě)

2.3.5. Úmluva o potlačení protiprávních činů týkajících se mezinárodního civilního letectví (Pekingská úmluva)

2.3.6. Řešení sporů z mezinárodních smluv o ochraně civilního letectví

2.3.7. Příloha 17 Chicagské úmluvy

2.3.8. Další vybrané přílohy Chicagské úmluvy

Příloha 2

Příloha 6

Příloha 9

Příloha 11

Příloha 14

Security Manual

2.4. Nejvýznamnější unijní předpisy k zajištění ochrany letecké dopravy

2.4.1. Směrnice 2003/110

2.4.2. Směrnice 2004/82

2.4.3. Společná pravidla k ochraně civilního letectví v EU

2.4.4. Nařízení č. 300/2008

2.4.5. Nařízení č. 272/2009

2.4.6. Nařízení č. 2015/1998

2.4.7. Nařízení č. 72/2010

2.4.8. Nedostatky v unijní regulaci

2.5. Ochrana civilního letectví v ČR

2.5.1. Právní a institucionální rámec ochrany civilního letectví v ČR

2.5.2. Zákon o civilním letectví

2.6. Budoucnost ochrany civilního letectví

2.7. Dílčí shrnutí druhé kapitoly

3. Bezpečnost civilního letectví

3.1. Základní aspekty bezpečnosti civilního letectví

3.2. Právní úprava bezpečnost civilního letectví

3.2.1. Normy a doporučení ICAO

3.2.2. Předpisy EU, rozhodnutí výkonného ředitele EASA a dohody o bezpečnosti civilního letectví

3.2.3. Vnitrostátní normy

3.3. Nejvýznamnější mezinárodněprávní úprava zajišťující bezpečnost civilního letectví

3.3.1. Příloha 19

3.3.2. Příloha 9

3.3.3. Přílohy 12 a 13

Příloha 12

Příloha 13

3.4. Unijní právní rámec bezpečnosti civilního letectví

3.4.1. Nařízení č. 2018/1139

3.4.2. Nařízení č. 996/2010

3.4.3. Nařízení č. 376/2014

3.4.4. Normy vydávané EASA

3.5. Mnohostranná dohoda o vytvoření společného evropského leteckého prostoru

3.6. Nedostatky v unijní regulaci

3.7. Budoucnost bezpečnosti civilního letectví

3.8. Bezpečnost civilního letectví v ČR

3.8.1. Právní a institucionální rámec bezpečnosti civilního letectví v ČR

3.8.2. Zákon o civilním letectví a prováděcí vyhláška

3.9. Dílčí shrnutí třetí kapitoly

Závěr

Seznam použitých zkratk

Seznam použitých zdrojů

1. Seznam použité literatury
2. Seznam použitých online zdrojů
3. Seznam použitých právních předpisů

Seznam příloh

Příloha č. 1

Příloha č. 2

Abstrakt

Klíčová slova

Abstract

Keywords

Výsledky disertační práce

K naplnění cílů disertační práce a zodpovězení výzkumných otázek dochází v rámci celého jejího průběhu. Autor reaguje na zjištěné nedostatky doporučeními zejména v oblasti unijní legislativy, neboť ta v praxi provádí mezinárodněprávní normy, které pod hrozbou sankce vymáhá od členských států Komise a od aktérů působících v civilním letectví zase příslušné orgány členských států. Parametrické změny *de lege ferenda* jsou tak obsaženy vždy tam, kde má autor za to, že je zde prostor pro změnu právní úpravy. Shrnuty jsou pak v dílčích shrnutích jednotlivých kapitol a komplexně také v závěru práce. Aby však doporučená právní úprava nezůstala pouze v teoretické rovině, vybral autor z oblasti ochrany civilního letectví a rovněž z oblasti provozní bezpečnosti dva unijní předpisy, jejichž novelizaci kompletně připravil do té formy, která je již diskutována v samotném závěru unijního legislativního procesu. Bez nutnosti větších zásahů by v přílohách disertační práce představené úpravy mohla Komise představit expertům členských států zastoupeným v komitologickém výboru v případě návrhu terciárního aktu, respektive Radě EU a Evropskému parlamentu k samotnému schválení v případě návrhu sekundárního aktu.

V oblasti ochrany civilního letectví autor navrhl nelegislativní akt, kterým je návrh prováděcího nařízení Komise, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) 2015/1998, pokud jde o některá prováděcí opatření ke společným základním normám letecké bezpečnosti. Vzhledem k tomu, že detekoval mezery v kontrole kabinových a zapsaných zavazadel, jde-li o přepravu tekutin, které mohou mít výbušný charakter, navrhuje, aby kontrola zařízením systémů detekce kapalných výbušnin (LEDS) byla plošně využívanou metodou detekce těchto nebezpečných látek. Ač doposud k sestrojení výbušnin na bázi kapalin bylo nutné lidské přičinění, s ohledem na technologický pokrok autor vnímá jako slabé místo nedostatečnou kontrolu kapalin k tomu speciálně určenými zařízeními, neboť do budoucna je možné, že i bez lidského přičinění bude moci kapalná výbušnina ohrozit bezpečnost letiště či letadla v provozu. Nízkou míru pochopení pak má autor k rozdílným seznamům zakázaných předmětů, které mohou do vyhrazených bezpečnostních prostor letiště vnést cestující, a které zde mohou přinést osoby jiné než cestující. Jelikož civilní letectví může být ohroženo i teoreticky důvěryhodnými zaměstnanci leteckých služeb, navrhuje se, aby seznam zakázaných předmětů, které osoby jiné než cestující mohou přinést do vyhrazených bezpečnostních prostor, byl sjednocen se seznamem zakázaných předmětů platných pro cestující. Autor má za to, že úprava prováděcího nařízení dokáže do budoucna opět zvýšit úroveň ochrany civilního letectví a jako výsledek svého zkoumání v této oblasti tak navrhuje v příloze č. 1 disertační práce uvedený nelegislativní návrh.

Jde-li o regulaci provozní bezpečnosti civilního letectví, i zde má autor za to, že existuje prostor pro její úpravu. Vzhledem ke svému dřívějšímu zaměření na problematiku práv cestujících detekoval nedostačující zajištění jejich práv v případě nehody či vážného incidentu letadla, při němž jsou cestující a jejich rodinní příslušníci danou událostí dotčeni. Autor tak v rámci třetí kapitoly představil legislativní návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 996/2010 o šetření a prevenci nehod a incidentů v civilním letectví. Právní úprava dosud cestujícím, kteří jsou přímo účastníky nehody nebo vážného incidentu, a jejich příbuzným zajišťovala náležitou psychologickou podporu, která je upravena v plánech pomoci těmto osobám. S rozvojem práv cestujících má autor za to, že by nejen cestujícím a jejich příbuzným, ale rovněž osobám, které jsou nehodou poškozeny na zemi, a jejich příbuzným mělo být garantováno ze strany leteckých dopravců více práv. Autor tak navrhl definici oběti letecké nehody a vážného incidentu, kde zahrnuje jak cestující, tak poškozené na zemi. Automaticky tak dochází k rozšíření navržených oprávnění na příbuzné poškozených na zemi, neboť definice příbuzných již v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 996/2010 obsažena je. Autor navrhl, aby cestující měli, vedle dosud stanovené psychologické podpory, také nárok na telefonní hovory příbuzným, přístup k internetu, stravu, ubytování, přepravu z místa ubytování na místo určené vyšetřujícími orgány a nakonec zajištění přepravy na původní místo určení nebo místo svého bydliště. Poškozeným na zemi je pak navrženo, aby vedle psychologické podpory, která jim dosud nebyla zajištěna, měli nárok alespoň na přepravu mezi svým bydlištěm a místem určeným vyšetřujícími orgány. Příbuzní poškozených cestujících pak mají mít nárok vedle psychologické podpory také na telefonní spojení s poškozenými cestujícími a informace o době, po kterou má vyšetřování trvat, a trase cestujícího po skončení vyšetřování. Příbuzní poškozených na zemi pak mají nárok alespoň na psychologickou pomoc. Autor tento legislativní návrh připravil v takové podobě, která je plně použitelná pro předložení návrhu ze strany Komise Radě EU a Evropskému parlamentu.

Vedle výsledků disertační práce v podobě konkrétních návrhů má autor za to, že svou prací popularizoval oblast bezpečnosti civilního letectví v širším smyslu nejen odborné veřejnosti, ale přístupem, který byl zaměřen na praktické otázky civilního letectví, také veřejnosti laické. V průběhu svého zkoumání se autor neseťkal se srovnatelným přístupem k problematice bezpečnosti civilního letectví a doufá, že do budoucna bude moci dílčí aspekty dále zkoumat.

Charakteristika původního řešení

Vlastní řešení disertační práce bylo prakticky shrnuto v průběhu tohoto autoreferátu. Autor při její přípravě dbal na to, aby veškeré poznatky, které získal z primárních a sekundárních zdrojů, řádně analyzoval a navrhl vlastní řešení *de lege ferenda*. Ač je součástí příloh práce návrh dvou právních předpisů, v jejím průběhu se čtenář setkává s celou řadou poznatků a doporučení i v jiných oblastech, než v těch, u kterých autor představil své vlastní návrhy.

V průběhu přípravy práce autor čerpal zejména z mezinárodních smluv, aktů sekundárního práva a vnitrostátní legislativy. I díky komplexní analýze všech těchto pramenů tak vznikla disertační práce, která dle názoru autora nemá v oboru leteckého práva mnoho srovnání, neboť není mnoho autorů, kteří by se mu věnovali. Vedle výše uvedených pramenů práva autor pracoval rovněž s odbornou literaturou, nezávaznými metodickými dokumenty ICAO a dalších mezinárodních organizací, standardy a doporučeními v oblasti bezpečnosti civilního letectví a rovněž z veřejně dostupných zdrojů na webových stránkách mezinárodních organizací a unijních portálech. Kompletní seznam použitých zdrojů je pak uveden v další části tohoto autoreferátu.

V průběhu zpracování disertační práce autor užíval metodu deskripce a komparace historického a současného stavu právní úpravy. Klíčovou metodou pak byla analýza existujících pramenů mezinárodního, evropského a vnitrostátního práva, v návaznosti na níž byla použita syntéza za účelem nalezení pozitivních prvků, které právní úprava již obsahuje a jsou dostatečné, a zároveň nedostatků, které bude vhodné v budoucnu napravit. Užita byla rovněž metoda dedukce pro určení konkrétních podoblastí regulace ochrany civilního letectví a jeho provozní bezpečnosti, která si vyžádá budoucí změny. Byl zvolen postup od obecných norem ke konkrétním ustanovením, tedy od obecného rámce ochrany a bezpečnosti civilního letectví ke specifickým nedostatkům, které obsahuje. Jednotlivé prameny mezinárodního, evropského a vnitrostátního práva byly také obsahově a funkčně srovnávány, aby došlo ke zjištění, v jakém stupni regulace je nejvhodnější navrhopat případné změny, tedy zda je vhodnější právní úpravu stanovit změnou současně platných mezinárodních smluv, norem práva EU nebo české vnitrostátní právní úpravy. Výsledkem aplikace těchto metod bylo navržení vlastní unijní právní úpravy, která je součástí příloh disertační práce.

Použité zdroje

1. Seznam použité literatury

- ADEDIRAN, A., O. *Addressing the Effects of Pandemics on Civil Aviation: The Case of Covid-19*. Issues in Aviation Law and Policy, Vol. 20, Issue 2, Spring 2021, s. 219 - 252.
- BAE, J. *Review of the Dispute Settlement Mechanism Under the International Civil Aviation Organization: Contradiction of Political Body Adjudication*. Journal of International Dispute Settlement, Vol. 4, Issue 1, March 2013, s. 65 – 81.
- BÍLKOVÁ, V. *Mezinárodní právo a terorismus. Definovat nedefinovatelné?* Trestněprávní revue, 1/2010, s. 11 - 17.
- BÍNA, L., ŠOUREK, D., ŽIHLA, Z. *Letecká doprava II*. Praha: Vysoká škola obchodní, 2007, 157 stran.
- BLAKELEY, R. *State Terrorism and Neoliberalism: The North in the South*. Abingdon: Routledge, 2009, 224 stran.
- BOBEK, M., BŘÍZA, P., KOMÁREK, J. *Vnitrostátní aplikace práva Evropské unie*. V Praze: C.H. Beck, 2011, 633 stran.
- BROWNLIE, I. *Princípy mezinárodního veřejného práva*. Bratislava: EUROKÓDEX, s. r. o. a Paneurópska vysoká škola, 2013, 868 stran.
- BUZAN, B. *People, States and Fear: An Agenda for International Security Studies in the Post-Cold War Era*. Second Edition. London: Wheatsheaf Books, 1983, 262 stran.
- CASSIDY, L., C. *Does the Havana Aerial Convention Fulfill a Need*. Air Law Review, Vol. 2, Issue 1, 1931, s. 39 - 43.
- CORTEN, O., KLEIN, P. *The Vienna Conventions on the Law of Treaties: A Commentary*. Oxford: Oxford University Press, 2011, 2176 stran.
- CRAIG, P., DE BÚRCA, G. *EU Law: Text, Cases, and Materials Seventh Edition*. UK: Oxford University Press, 2020, 1219 stran.
- ČAPEK, J., KLÍMA, R., ZBÍRALOVÁ, J. *Civilní letectví ve světle práva*. Praha: LexisNexis CZ, 2005, 361 stran.
- ČEPELKA, Č., ŠTURMA, P. *Mezinárodní právo veřejné. 2. vydání*. V Praze: C.H. Beck, 2018, 549 stran.

- D'ASPREMONT, J. The Collective Security System and the Enforcement of International Law. In: WELLER, M., eds. *The Oxford Handbook of the Use of Force in International Law*. United Kingdom: Oxford University Press, 2015, s. 129 – 156.
- DAVID, V., SLADKÝ, P., ZBOŘIL, F. *Mezinárodní právo veřejné: vysokoškolská právnícká učebnice*. 3., přeprac. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2006, 445 stran.
- DEMPSEY, P., S. *Aviation Security: The Role of Law in the War against Terrorism*. Columbia Journal of Transnational Law, Vol. 41, No. 3, 2003, s. 649 – 734.
- DÖRR, O., SCHMALENBACH, K. *Vienna Convention on the Law of Treaties: A Commentary*. Springer, 2018, 1535 stran.
- DIONIGI, F., M. *Aviation Security: International Response*. Albany Law Journal of Science & Technology, Vol. 3, No. 2, 1993, s. 267 – 314.
- EICHLER, J. *Mezinárodní bezpečnost na počátku 21. století*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky - AVIS, 2006, 303 stran.
- EICHLER, J. *Mezinárodní bezpečnost v době globalizace*. Praha: Portál, 2009, 328 stran.
- FELDMAN, D., K., GROSS, E. *Cyber Terrorism and Civil Aviation: Threats, Standards and Regulations*. Journal of Transnational Law & Policy, 29, 2019 - 2020, s. 131 – 168.
- FITZGERALD, G., F. *Judgment of the International Court of Justice in the Appeal Relating to the Jurisdiction of the ICAO Council*. Canadian Yearbook of International Law, Vol. 12, s. 153 – 185.
- GLASSMAN, D., L. *Keeping the Wild out of the Wild Blue Yonder: Preventing Terrorist Attacks against International Flights in Civil Aviation*. Dickinson Journal of International Law, Vol. 4, No. 2, Spring 1986, s. 251 – 274.
- HAVEL, B., F., SANCHEZ, G., S. *The Principles and Practice of International Aviation Law*. Cambridge: Cambridge University Press, 2014, 444 stran.
- HORNÍK, J. *Article 3 of the Chicago Convention*. 26 Annals of Air and Space Law 109, 2001.
- HUANG, J. *Aviation Safety, ICAO and Obligations Erga Omnes*. Chinese Journal of International Law, Vol. 8, Issue 1, March 2009, s. 63 – 79.

CHALMERS, D., DAVIES, G., MONTI, G. *European Union law: text and materials*. Third edition. Cambridge: Cambridge University Press, 2014, 1113 stran.

INNES, M., LEVI, M. *Making and Managing Terrorism and Counter-terrorism: The View from Criminology*. The Oxford Handbook of Criminology. 5th edition. Oxford: Oxford University Press, 2012, 1029 stran.

JASINSKI, F. *The European Union and Terrorism*. Polish Quarterly of International Affairs, Vol. 11, No. 2, 2002, s. 35 – 55.

JOHNSTONE, I. *Legislation and Adjudication in the UN Security Council: Bringing Down the Deliberative Deficit*. American Journal of International Law, Vol. 102, Issue 2, April 2008, s. 275 – 308.

KAISER, S., A., MEJIA-KAISER, M. *Cyber Security in Air and Space Law*. Zeitschrift für Luft- und Weltraumrecht - German Journal of Air and Space Law, Vol. 64, No. 2, 2015, s. 396 – 412.

KLENKA, M. *Aviation Cyber Security: Legal Aspects of Cyber Threats*. Journal of Transportation Security, Vol. 14, No. 3 - 4, December 2021, s. 177 – 196.

KRAMER, H., H., YETIV, S., A. *The UN Security Council's Response to Terrorism: Before and After September 11, 2001*. Political Science Quarterly, Vol. 122, Issue 3, Fall 2007, s. 409 – 432.

KUYUCAK, F., VASIGH, B. Civil Aviation. In: ANHEIER, H., K., JUERGENSMEYER, M., eds. *Encyclopedia of Global Studies*, 2012, s. 191 – 195.

LIMA BRUGNARA, R., DE ANDRADE, D., DE SOUZA FONTES, R., SOARES LEO, M. *Safety-II: Building safety capacity and aeronautical decision-making skills to commit better mistakes*. The Aeronautical Journal, Vol. 127, Issue 1310, 2023, s. 511 - 536.

MACKENZIE, R., SANDS, P. *International Courts and Tribunals and the Independence of the International Judge*. Harvard International Law Journal, Vol. 44, Issue 1, Winter 2003, s. 271 – 286.

MACLEAN, G., A. *Human Security and the Globalization of International Security*. The Whitehead Journal of Diplomacy and International Relations, Vol. 7, No. 1, Winter/Spring 2006.

- MALENOVSKÝ, J. *Mezinárodní právo veřejné - obecná část - a poměr k jiným právním systémům*. Brno: Masarykova univerzita, 2020, 395 stran.
- MEŠKO, G., SOTLAR, A. Safety and Security Studies. In: HARKNESS, A., PETERSON, J., R., BOWDEN, M., PEDERSEN, C., DONNERMEYER, J., eds. *The Encyclopedia of Rural Crime*. Bristol University Press, 2022, s. 50 - 52.
- MILBRANDT, J. *Stateless*. *Cardozo Journal of International and Comparative Law* 20, Vol. 20, Issue 1, Fall 2011, s. 75 – 104.
- MIRMINA, S., A. *Aviation Safety and Security - Legal Developments*. *Journal of Air Law and Commerce*, Vol. 63, Issue 3, 1998, s. 547 – 563.
- ONDŘEJ, J. *Odzbrojení: prostředek k zajištění mezinárodní bezpečnosti*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008, 343 stran.
- MURRAY, J. *Terrorism and Its Effect on the Evolution of European Union Criminal Law*. *Hibernian Law Journal*, Vol. 5, 2004 - 2005, s. 251 – 274.
- NOWACKI, G., PASZUKOW, B. *Selected Problems of Security Control in Civil Aviation Based on Own Empirical Research*. *Polish Political Science Yearbook*, Vol. 51, No. 2, June 2022, s. 69 - 89.
- O'DONNELL, D. *International treaties against terrorism and the use of terrorism during armed conflict and by armed forces*. *International Review of the Red Cross*, Vol. 88, No. 864, December 2006, s. 853 – 880.
- ONDŘEJ, J. *Vybrané otázky práva mezinárodní bezpečnosti a odzbrojení*. Praha: Wolters Kluwer, 2021, 244 stran.
- PIKNA, B. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie: (právní náhled)*. Praha: Linde, 2006, 403 stran.
- PLACHTA, M. *The Lockerbie Case: The Role of the Security Council in Enforcing the Principle Aut Dedere Aut Judicare*. *European Journal of International Law*, Vol. 12, No. 1, 2001, s. 125 – 140.
- POLÁČEK, B. *Kapitoly z mezinárodního dopravního práva I*. Praha: Wolters Kluwer, 2016, 388 stran.

SCHOLTEN, M., BRENNINKMEIJER, A., F., M. *Controlling EU agencies: the rule of law in a multi-jurisdictional legal order*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2020, 360 stran.

SEIDL-HOHENVELDERN, I. *Mezinárodní právo veřejné*. Praha: Codex Bohemia, 1999, 415 stran.

SHAW, N., M. *International Law 8th Edition*. Cambridge University Press, 2017, 1033 stran.

SIMONCINI, M. *Administrative regulation beyond the non-delegation doctrine: a study on EU agencies*. New York: Hart, 2018, 213 stran.

SIPOS, A. *The Dogmatics and Modernisation of International Conventions on Aviation security*. ELTE Law Journal, Vol. 2020, Issue 1, 2020, s. 147 – 166.

SOCHOR, E. *ICAO and Armed Attacks against Civil Aviation*. International Journal, Vol. 44, No. 1, 1988 - 1989, s. 134 – 170.

SYLLOVÁ, J. *Lisabonská smlouva: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2010, 1299 stran.

TICHÝ, L. *Evropské právo. 5., přeprac. vyd.* V Praze: C. H. Beck, 2014, 758 stran.

VASILJ, A., CINCURAK ERCEG, B., PERKOVIC, A. *Air Transport and Passenger Rights Protection during and after the Coronavirus (COVID-19) Pandemic*. EU and Comparative Law Issues and Challenges Series, Vol. 5, Issue 1, 2021, s. 293 – 325.

VILLIGER, M., E. *Commentary on the 1969 Vienna Convention on the Law of Treaties*. Leiden: Martinus Nijhoff Publishers, 2009, 1057 stran.

VOOREN, V., B. WESSEL, A., R. *EU External Relations Law: Text, Cases and Materials*. UK: Cambridge University Press, 2014, 579 stran.

WEBLEY, P., W. Volcanoes and the aviation industry. In: LOUGHLIN, S., C., SPARKS, S., BROWN, S., K., JENKINS, S., F., VYE-BROWN, C. eds. *Global Volcanic Hazards and Risk*. Cambridge: Cambridge University Press, 2015, s. 295 - 298.

WHITE, N., D., DAVIES-BRIGHT, A. The Concept of Security in International Law. In: GEIß, R., MELZER, N., eds. *The Oxford Handbook of the International Law of Global Security*. United Kingdom: Oxford University Press, 2021, s. 19 – 36.

ZEMÁNEK, J. *Tvorba a implementace práva EU z pohledu vnitrostátního*. Praha: Metropolitan University Prague Press, 2012, 304 stran.

2. Seznam použitých online zdrojů

6 key moments in KLM history. In en.airlinestravel.ro [online]. [cit. 2022-11-13]. Dostupné z: <https://en.airlinestravel.ro/6-key-moments-in-the-history-of-klm-photo-video.html>

11 years after the eruption of Icelandic volcano Eyjafjallajökull. In eurocontrol.int [online]. [cit. 2023-03-27]. Dostupné z: <https://www.eurocontrol.int/news/11-years-after-eruption-icelandic-volcano-eyjafjallajokull>

1928: The Havana Convention. In icao.int [online]. [cit. 2022-11-15]. Dostupné z: https://applications.icao.int/postalhistory/1928_the_havana_convention.htm

1944: The Chicago Conference. In icao.int [online]. [cit. 2022-11-15]. Dostupné z: https://applications.icao.int/postalhistory/1944_the_chicago_convention.htm

2006 transatlantic aircraft plot. In en.wikipedia.org [online]. [cit. 2023-01-16]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/2006_transatlantic_aircraft_plot

A39-19: Addressing Cybersecurity in Civil Aviation. In icao.int [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.icao.int/aviationcybersecurity/Documents/A39-19.pdf>

A40-10: Addressing Cybersecurity in Civil Aviation. In icao.int [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.icao.int/aviationcybersecurity/Documents/A40-10.pdf>

A41-19: Addressing Cybersecurity in Civil Aviation. In icao.int [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.icao.int/aviationcybersecurity/Documents/A41-19.pdf>

Abdelbaset al-Midžráhí. In wikipedia.org [online]. [cit. 2023-01-23]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Abdelbaset_al-Mid%C5%BEr%C3%A1h%C3%AD

About ECAC. In ecac-ceac.org [online]. [cit. 2023-01-18]. Dostupné z: <https://www.ecac-ceac.org/about-ecac>

About Us. In ifalpa.org [online]. [cit. 2022-11-19]. Dostupné z: <https://ifalpa.org/about-us/>

Air New Zealand to weigh passengers before they board the airplane. In cnn.com [online]. [cit. 2023-10-17]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/travel/article-air-new-zealand-passenger-weight-intl-hnk/index.html>

Air transport, passengers carried. In worldbank.org [online]. [cit. 2022-11-13]. Dostupné z: https://data.worldbank.org/indicator/IS.AIR.PSGR?end=2020&name_desc=false&start=1970&view=chart

Association. In icao.int [online]. [cit. 2022-11-19]. Dostupné z:
https://applications.icao.int/postalhistory/iata_international_air_transport_association.htm

Belarus forces airliner to land and arrests opponent, sparking U. S. and European outrage. In reuters.com [online]. [cit. 2022-11-15]. Dostupné z:
<https://www.reuters.com/world/europe/belarus-forces-vilnius-bound-ryanair-plane-land-detain-blogger-2021-05-23/>

Bezpečnost letectví. In europarl.europa.eu [online]. [cit. 2023-01-25]. Dostupné z:
<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/134/bezpecnost-letectviCospas-Sarsat>

Bulgaria and Romania to join Schengen area starting with air and sea borders: Commission welcomes landmark Council decision. In ec.europa.eu [online]. [cit. 2024-01-07]. Dostupné z:
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/api/files/document/print/en/ip_23_6861/IP_23_6861_EN.pdf

Doc 9859 - Safety Management Manual. In skybrary.aero [online]. [cit. 2022-11-14].
Dostupné z: <https://www.skybrary.aero/sites/default/files/bookshelf/5863.pdf>

Dohoda o spolupráci při zajišťování služby pátrání a záchrany letadlům a sportovním létajícím zařízením. In uzpln.cz [online]. [cit. 2023-03-24]. Dostupné z:
https://uzpln.cz/upload/prepisy/0069_001.pdf

EUROCONTROL. In skybrary.aero [online]. [cit. 2023-01-18]. Dostupné z:
<https://www.skybrary.aero/articles/eurocontrol>

European Aviation Crisis Coordination Cell (EACCC). In skybrary.aero [online]. [cit. 2023-03-27]. Dostupné z: <https://skybrary.aero/articles/european-aviation-crisis-coordination-cell-eacc>

Factbox: Airlines halt flights over Belarus after Ryanair plane incident. In reuters.com [online]. [cit. 2022-11-15]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/world/europe/airlines-halt-flights-over-belarus-after-ryanair-plane-incident-2021-05-25/>

Fissionable material. In nrc.gov [online]. [cit. 2023-01-22]. Dostupné z:
<https://www.nrc.gov/reading-rm/basic-ref/glossary/fissionable-material.html>

From crisis to continuity: EUROCONTROL's evolving role in aviation crisis management. In eurocontrol.int [online]. [cit. 2023-10-15]. Dostupné z

<https://www.eurocontrol.int/article/crisis-continuity-eurocontrols-evolving-role-aviation-crisis-management>

History of KLM. In klm.nl/en [online]. [cit. 2022-11-13]. Dostupné z:

<https://www.klm.nl/en/information/corporate/history>

IATA Act of Incorporation. In iata.org [online]. [cit. 2022-11-19]. Dostupné z:

<https://www.iata.org/contentassets/01e197ea66384f27a9e763d151ae2d7d/act-of-incorporation.pdf>

IATA Appears To Have No Plans to Expel Russian Airlines. In ainonline.com [online]. [cit. 2023-10-14]. Dostupné z:

<https://www.ainonline.com/aviation-news/air-transport/2022-03-09/iata-appears-have-no-plans-expel-russian-airlines>

IATA Articles of Association. In iata.org [online]. [cit. 2022-11-19]. Dostupné z:

<https://www.iata.org/contentassets/01e197ea66384f27a9e763d151ae2d7d/articles-of-association.pdf>

IATA Factsheet - The impact of the war in Ukraine on the aviation industry. In iata.org

[online]. [cit. 2022-11-13]. Dostupné z: <https://www.iata.org/en/iata-repository/publications/economic-reports/the-impact-of-the-conflict-between-russia-and-ukraine-on-aviation/>

IATA Members. In iata.org [online]. [cit. 2022-11-19]. Dostupné z:

<https://www.iata.org/en/about/members/>

Inflight Threats. In ifalpa.org [online]. [cit. 2022-11-19]. Dostupné z:

<https://ifalpa.org/publications/security/>

KLM reports record passenger numbers and decreasing cargo demand. In

aviationbusinessnews.com [online]. [cit. 2022-11-12]. Dostupné z:

<https://www.aviationbusinessnews.com/cargo/record-number-of-passengers-klm/>

Let Pan Am 103. In wikipedia.org [online]. [cit. 2023-01-23]. Dostupné z:

https://cs.wikipedia.org/wiki/Let_Pan_Am_103

Letecká doprava: Jednotné evropské nebe. In europarl.europa.eu [online]. [cit. 2022-11-20].

Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/133/letecka-doprava-jednotne-evropske-nebe>

Manual on the regulation of international air transport – Provisional version. In icao.int [online]. [cit. 2022-11-13]. Dostupné z:

https://www.icao.int/Meetings/a39/Documents/Provisional_Doc_9626.pdf

Member List Report. In iata.org [online]. [cit. 2023-10-14]. Dostupné z:

<https://www.iata.org/contentassets/82a24c7a736142b6bd18e20f77dcef60/ich-members.pdf>

Member States. In ecac-ceac.org [online]. [cit. 2023-01-18]. Dostupné z: <https://www.ecac-ceac.org/about-ecac/member-states>

Mission. In aci.aero [online]. [cit. 2022-11-19]. Dostupné z: <https://aci.aero/about-aci/>

Northwest Airlines Flight 253. In en.wikipedia.org [online]. [cit. 2023-01-16]. Dostupné z:

https://en.wikipedia.org/wiki/Northwest_Airlines_Flight_253

Number of passengers carried by air in the European Union from 2008 to 2020 (in millions).

In statista.com [online]. [cit. 2022-11-19]. Dostupné z:

<https://www.statista.com/statistics/1118397/air-passenger-transport-european-union/>

On International United Nations Day: ICAO's role as a specialized agency of the United Nations. In unitingaviation.com [online]. [cit. 2022-11-19]. Dostupné z:

<https://unitingaviation.com/news/general-interest/on-international-united-nations-day-icaos-role-as-a-specialized-agency-of-the-united-nations/>

Ověřování spolehlivosti. In caa.cz [online]. [cit. 2023-01-24]. Dostupné z:

<https://www.caa.cz/zpusobilost-leteckeho-personalu/overovani-spolehlivosti/>

Pentagon orders 18 commercial planes to transport Afghanistan evacuees. In

businessinsider.com [online]. [cit. 2023-10-14]. Dostupné z:

<https://www.businessinsider.com/pentagon-orders-18-commercial-planes-to-transport-afghanistan-evacuees-2021-8>

Pokyny Výboru ministrů Rady Evropy o lidských právech a boji proti terorismu z 804.

zasedání ze dne 11. července 2002. In coe.int [online]. [cit. 2023-12-03]. Dostupné z:

https://www.coe.int/t/dlapil/cahdi/Source/Docs2002/H_2002_4E.pdf

Předběžné rozhodnutí odvolací komory Zvláštního tribunál pro Libanon ve věci STL-11-01/I

ze dne 16. 2. 2011 o platném právu: terorismus, spiknutí, vražda, spáchání trestného činu,

společné řízení. In stl-tsl.org [online]. [cit. 2023-12-03]. Dostupné z: <https://www.stl->

[tsl.org/crs/assets/Uploads/20130530_F0936_PUBLIC PRES Interlocutory Decision Corrected_WEB_EN.pdf](https://www.icao.int/crs/assets/Uploads/20130530_F0936_PUBLIC PRES Interlocutory Decision Corrected_WEB_EN.pdf)

Questions of Interpretation and Application of the 1971 Montreal Convention arising from the Aerial Incident at Lockerbie (Libyan Arab Jamahiriya v. United Kingdom). In [icj-cij.org](https://www.icj-cij.org) [online]. [cit. 2023-01-23]. Dostupné z: https://www.icj-cij.org/en/case/88?fbclid=IwAR0UIETsksGqzZ5rFtwqQSGRB9zcIMinSCtLa4f-VsJHAWftUu_YtFSUtDQ

Report of the ICAO Fact-Finding Investigation. In [icao.int](https://www.icao.int) [online]. [cit. 2022-11-15]. Dostupné z:

<https://www.icao.int/Security/Documents/Ryanair%20FR4978%20FFIT%20report.pdf>

Safety Management Manual (Doc 9859). In [icao.int](https://www.icao.int) [online]. [cit. 2022-11-15]. Dostupné z: <https://www.icao.int/SAM/Documents/2017-SSP-GUY/Doc%209859%20SMM%20Third%20edition%20en.pdf>

Schéma evropské legislativy a základních dokumentů EASA. In [caa.cz](https://www.caa.cz) [online]. [cit. 2023-01-25]. Dostupné z: <https://www.caa.cz/dokumenty/easa/>

Schengen Area. In ec.europa.eu [online]. [cit. 2022-11-20]. Dostupné z: https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/schengen-borders-and-visa/schengen-area_cs

Search for Malaysia Airlines Flight 370. In [wikipedia.org](https://www.wikipedia.org) [online]. [cit. 2023-01-29]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Search_for_Malaysia_Airlines_Flight_370

Seznam dvoustranných leteckých dohod. In [mdcz.cz](https://www.mdcz.cz) [online]. [cit. 2023-03-25]. Dostupné z: https://www.mdcz.cz/getattachment/Dokumenty/Letecka-doprava/Pravni-predpisy/Letecke-dohody/Seznam_let_dohod_22_08_2022.pdf.aspx

Seznam smluvní států Chicagské úmluvy. In [icao.int](https://www.icao.int) [online]. [cit. 2022-11-15]. Dostupné z: https://www.icao.int/secretariat/legal/list%20of%20parties/chicago_en.pdf

Seznam smluvní států Dodatkového protokolu k Úmluvě o potlačení protiprávního zmocnění se letadel. In [icao.int](https://www.icao.int) [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: https://www.icao.int/secretariat/legal/List%20of%20Parties/Beijing_Prot_EN.pdf

Seznam smluvních států Protokolu o boji s protiprávními činy násilí na letištích sloužících mezinárodnímu civilnímu letectví, doplňujícího Úmluvu o potlačení protiprávních činů

ohrožujících bezpečnost civilního letectví. In icao.int [online]. [cit. 2023-01-20]. Dostupné z: https://www.icao.int/secretariat/legal/List%20of%20Parties/VIA_EN.pdf

Seznam smluvních států Úmluvy o potlačení protiprávních činů ohrožujících bezpečnost civilního letectví. In icao.int [online]. [cit. 2023-01-20]. Dostupné z: https://www.icao.int/secretariat/legal/List%20of%20Parties/Mtl71_EN.pdf

Seznam smluvních států Úmluvy o potlačování protiprávních činů týkajících se mezinárodního civilního letectví. In icao.int [online]. [cit. 2023-01-22]. Dostupné z: https://www.icao.int/secretariat/legal/List%20of%20Parties/Beijing_Conv_EN.pdf

Seznam smluvních států Úmluvy o potlačení protiprávního zmocnění se letadel. In icao.int [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: https://www.icao.int/secretariat/legal/List%20of%20Parties/Hague_EN.pdf

Seznam smluvních států Úmluvy o trestných a některých jiných činech spáchaných na palubě letadla. In icao.int [online]. [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: https://www.icao.int/secretariat/legal/List%20of%20Parties/Tokyo_EN.pdf

Source material. In nrc.gov [online]. [cit. 2023-01-22]. Dostupné z: <https://www.nrc.gov/materials/srcmaterial.html>

Společný evropský letecký prostor (ECAA). In eur-lex.europa.eu [online]. [cit. 2023-03-19]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=LEGISSUM:4380962>

System Overview. In sarsat.noaa.gov [online]. [cit. 2023-01-29]. Dostupné z: <https://www.sarsat.noaa.gov/cospas-sarsat-system-overview/>

The 1919 Paris Convention: The starting point for the regulation of air navigation history. In icao.int [online]. [cit. 2022-11-15]. Dostupné z: https://applications.icao.int/postalhistory/1919_the_paris_convention.htm

United Nations Conference on the Law of Treaties - Report of the Committee of the Whole on its work at the first session of the Conference, s. 112 (China (A/CONF.39/C.1/L.13)). In un.org [online]. [cit. 2024-01-10]. Dostupné z: https://legal.un.org/diplomaticconferences/1968_lot/docs/english/conf_docs/a_conf39_14.pdf

Why Korean Air will be weighing some passengers before their flights. In cnn.com [online]. [cit. 2023-10-17]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/travel/korean-air-weighing-passengers-explainer-intl-hnk/index.html>

Yearbook of the International Law Commission, Vol. 2, 1964. In un.org [online].
[cit. 2024-01-11]. Dostupné z:

https://legal.un.org/ilc/publications/yearbooks/english/ilc_1964_v2.pdf

Yearbook of the International Law Commission, Vol. 2, 1966. In un.org [online].
[cit. 2024-01-09]. Dostupné z:

https://legal.un.org/ilc/publications/yearbooks/english/ilc_1966_v2.pdf

3. Seznam použitých právních předpisů

Bezpečnostní příručka ICAO

Charta OSN

Metodické pokyny pro zajišťování prací při plnění legislativních závazků vyplývajících z členství České republiky v Evropské unii

Mezinárodní úmluva o spolupráci při zajišťování bezpečnosti letového provozu

Mnohostranná dohoda mezi Evropským společenstvím a jeho členskými státy a Albánskou republikou, Bosnou a Hercegovinou, Bulharskou republikou, Bývalou jugoslávskou republikou Makedonií, Republikou Černá Hora, Chorvatskou republikou, Islandskou republikou, Prozatímní správní misí Organizace spojených národů v Kosovu, Norským královstvím, Rumunskem a Republikou Srbsko o vytvoření společného evropského leteckého prostoru

Návrh komplexní úmluvy o mezinárodním terorismu

Nařízení Komise (ES) č. 272/2009 ze dne 2. dubna 2009, kterým se doplňují společné základní normy ochrany civilního letectví před protiprávními činy stanovené v příloze nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 300/2008

Nařízení Komise (EU) č. 1254/2009 ze dne 18. prosince 2009, kterým se stanoví kritéria umožňující členským státům odchýlit se od společných základních norem v oblasti ochrany civilního letectví před protiprávními činy a přijmout alternativní bezpečnostní opatření,

Nařízení Komise (EU) č. 72/2010 ze dne 26. ledna 2010, kterým se stanoví postupy pro provádění inspekci Komisí v oblasti ochrany letectví před protiprávními činy

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 300/2008 ze dne 11. března 2008, o společných pravidlech v oblasti ochrany civilního letectví před protiprávními činy

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 996/2010 ze dne 20. října 2010 o šetření a prevenci nehod a incidentů v civilním letectví a o zrušení směrnice 94/56/ES

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 376/2014 ze dne 3. dubna 2014 o hlášení událostí v civilním letectví, analýze těchto hlášení a navazujících opatřeních a o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 996/2010 a zrušení směrnice Evropského

parlamentu a Rady 2003/42/ES, nařízení Komise (ES) č. 1321/2007 a nařízení Komise (ES) č. 1330/2007

Nařízení Rady (EU) č. 833/2014 ze dne 31. července 2014 o omezujících opatřeních vzhledem k činnostem Ruska destabilizujícím situaci na Ukrajině

Protokol o boji s protiprávními činy násilí na letištích sloužících mezinárodnímu civilnímu letectví, doplňující Úmluvu o potlačení protiprávních činů ohrožujících bezpečnost civilního letectví

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2015/1018 ze dne 29. června 2015, kterým se stanoví seznam klasifikovaných událostí v civilním letectví, které podléhají povinnému hlášení podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 376/2014

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2015/1998 ze dne 5. listopadu 2015, kterým se stanoví prováděcí opatření ke společným základním normám letecké bezpečnosti

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2019/947 ze dne 24. května 2019 o pravidlech a postupech pro provoz bezpilotních letadel

Příloha 2 Úmluvy o mezinárodním civilním letectví – pravidla létání

Příloha 6 Úmluvy o mezinárodním civilním letectví – provoz letadel

Příloha 9 Úmluvy o mezinárodním civilním letectví - zjednodušení formalit

Příloha 11 Úmluvy o mezinárodním civilním letectví – letové provozní služby

Příloha 12 Úmluvy o mezinárodním civilním letectví – hledání a záchrana letadel

Příloha 13 Úmluvy o mezinárodním civilním letectví – vyšetřování leteckých nehod a incidentů

Příloha 14 Úmluvy o mezinárodním civilním letectví – letiště

Příloha 17 Úmluvy o mezinárodním civilním letectví – ochrana civilního letectví

Příloha 19 Úmluvy o mezinárodním civilním letectví – řízení bezpečnosti

Rámcové rozhodnutí Rady ze dne 13. června 2002 o boji proti terorismu

Rozhodnutí Rady (EU) 2018/145 ze dne 9. října 2017 o uzavření Mnohostranné dohody mezi Evropským společenstvím a jeho členskými státy a Albánskou republikou, Bosnou

a Hercegovinou, Bulharskou republikou, Bývalou jugoslávskou republikou Makedonií, Republikou Černá Hora, Chorvatskou republikou, Islandskou republikou, Prozatímní správní misí Organizace spojených národů v Kosovu (Tímto označením nejsou dotčeny postoje k otázce statusu a označení je v souladu s rezolucí Rady bezpečnosti OSN 1244 (1999) a se stanoviskem Mezinárodního soudního dvora k vyhlášení nezávislosti Kosova), Norským královstvím, Rumunskem a Republikou Srbsko o vytvoření společného evropského leteckého prostoru jménem Unie

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/541 ze dne 15. března 2017 o boji proti terorismu, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2002/475/SVV a mění rozhodnutí Rady 2005/671/SVV

Směrnice Rady 2003/110/ES ze dne 25. listopadu 2003 o pomoci při tranzitu za účelem vyhoštění leteckou cestou

Směrnice Rady 2004/82/ES ze dne 29. dubna 2004 o povinnosti dopravců předávat údaje o cestujících

Smlouva o fungování EU

Společný postoj Rady ze dne 27. prosince 2001 o uplatnění zvláštních opatření k boji proti terorismu

Statut Mezinárodního soudního dvora

Úmluva o mezinárodním civilním letectví

Úmluva o mezinárodním uznávání práv k letadlům

Úmluva o potlačování protiprávních činů ohrožujících bezpečnost civilního letectví

Úmluva o potlačování protiprávních činů týkajících se mezinárodního civilního letectví

Úmluva o úpravě letectví

Vídeňská úmluva o smluvním právu

Vyhláška č. 108/1997 Sb., kterou se provádí zákon č. 49/1997 Sb., o civilním letectví a o změně a doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 410/2006 Sb., o ochraně civilního letectví před protiprávními činy a o změně vyhlášky Ministerstva dopravy a spojů č. 108/1997 Sb., kterou se provádí zákon č. 49/1997 Sb., o civilním letectví a o změně a doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 49/1997 Sb., o civilním letectví, ve znění pozdějších předpisů

Dissertation summary

Civil Aviation Security and Safety in International and European Aviation Law

The subject of this dissertation is the security and safety of civil aviation, which includes international, European and national legislation on the protection of civil aviation against illegal acts and the operational safety of civil aviation. This work is divided into three parts focused on all essential aspects of civil aviation security and safety.

The first part of the work informs the reader about the historical development and contemporary importance of air transport, the basic terms used in the work and the sources of International and European law, which in the field of civil aviation security and safety, are mainly international treaties and acts of secondary EU law. Due to the necessity of international cooperation in the field of security and safety, the first chapter does not neglect the most important international organizations, within which all aspects of civil aviation security and safety are dealt with. The first part of the dissertation also presents proposals for changes to the Chicago Convention. The author proposes, on the basis of a functional assessment, to introduce a mixed category of aircrafts in addition to civil and state aircraft, where a civil aircraft is used for state purposes. Furthermore, it is proposed to define the terms *security* and *safety*, as essential areas of civil aviation security and safety. Thus, one of the research questions of the dissertation, whether these terms are sufficiently defined by international sources of law, is answered. In addition to the aforementioned changes to the Chicago Convention, proposals are also presented to expand the competences of international organizations in civil aviation for more effective enforcement of the rules of aviation law.

The second part of the dissertation is focused on the security of civil aviation against illegal acts, especially terrorist attacks, the aspects of which are regulated by the annexes of the Chicago Convention and the Tokyo, Hague and Montreal Convention, as amended, and the Beijing Convention which concluded in 2010. A set of these international treaties resolves essential issues related to the suppression of illegal acts against international civil aviation. In the area of EU law, these are acts of secondary law, and in the area of technical specifications, also tertiary law. The first act of secondary law is Regulation No. 300/2008, which introduces common EU rules in the field of civil aviation security. This act is further implemented by, among others, Regulation No. 272/2009 and Regulation No. 2015/1998, which regulate the non-essential elements of the common rules and establish technical specifications of their implementation. National legislation is then represented by the Act on Civil Aviation, aviation

regulations of the Ministry of Transport implementing the annexes of the Chicago Convention and the Decree on the Protection of Civil Aviation from Illegal Acts.

The research question that the author dealt with in the second chapter was to determine whether the legal framework for the protection of civil aviation against illegal acts requires changes. Several areas that should undergo revisions were identified both in the area of international agreements and EU regulations. At the same time, the proposal for a Commission implementing regulation amending Regulation No. 2015/1998 is presented in Annex 1 of the dissertation. It is proposed to recognize the liquid explosive detection systems equipment as a full-fledged method of detection control of cabin and checked baggage. It also expands the list of prohibited items that persons other than passengers may not bring into the designated security areas of airports in order to ensure the highest possible level of protection of civil aviation on the ground and in the air.

The subject of the third chapter is the legal regulation of the operational safety of civil aviation. In the field of international law the operational safety is regulated in particular by Annex 19 of the Chicago Convention, which introduces the basic safety standards of civil aviation. Then, along with other annexes of the Convention, safety standards are adopted into the legal regulation of all aspects of civil aviation. From the point of view of passenger safety, work is then devoted to Annex 9 of the Chicago Convention, which regulates the protection of the health of passengers and the prevention of the spread of infectious diseases. The work then focuses on Annexes 12 and 13 of the Chicago Convention, which regulate the search and rescue of aircrafts and the procedures applied in air accidents and serious incidents together with the investigation and follow-up procedures that prevent the recurrence of these events in the future. In the area of EU law, civil aviation safety is mainly regulated by Regulation No. 2018/1139. In the case of the investigation of accidents and incidents in civil aviation, and the reporting of events of risk to the safety of civil aviation, it is also Regulation No. 996/2010 and Regulation No. 376/2014. The area of safety is then regulated by dozens of tertiary acts of EU law and EASA technical standards. As part of the expansion of the *acquis communautaire* not only in the area of civil aviation safety, but also in other regulated areas of aviation law, the Multilateral Agreement on the establishment of a European Common Aviation Area is essential for the expansion of the application of uniform EU rules even beyond the borders of the EU, thanks to which acts of EU law are applied in the Balkan countries, Norway and Iceland. Last but not least, the field of civil aviation safety is regulated nationally by the Civil Aviation Act and its implementing decree.

Also within the third chapter, the author dealt with the research question of whether it is appropriate to revise the legislation on civil aviation safety. In this context, he proposed an amendment to Annex 13 of the Chicago Convention. He then detected deficiencies in EU law on the side of air carriers in the area of assistance to victims of air accidents and serious incidents. For this reason and following the model of the legislation on consumer rights of passengers in the air transport, the author in Annex 2 of the dissertation presented the proposal for a regulation of the European Parliament and of the Council amending Regulation No. 996/2010. It is proposed to expand the definition of a victim to persons who are on board the aircraft at the time of an accident or serious incident even on the ground. In this context, the definition of relatives of these victims is also being expanded. In addition to psychological support, the victims would now have the right to accommodation, transport to the place of investigation, phone calls, access to the Internet, as well as transport to the original destination or to the place of residence of their choice. This legislative amendment would increase the rights of affected persons who were damaged by an accident or serious incident.

In the conclusion of the dissertation, the author summarizes all the findings he concluded during its preparation, including the identification of weak points in civil aviation security and safety, and highlights the importance of proper application of civil aviation regulation to ensure a high level of protection against illegal acts and to maintain operational safety in the future.